

POLÍTIQUES DE MUNTANYA

Consell rector de l'IDAPA

Organyà
24 de novembre de 2021

Generalitat de Catalunya
**Departament de la Vicepresidència
i de Polítiques Digitals i Territori**

ELS TERRITORIS DE MUNTANYA

300 municipis:

- el 46 % de la superfície Catalunya
- el 4,5 % de la població Catalunya

Comarques de muntanya i Aran

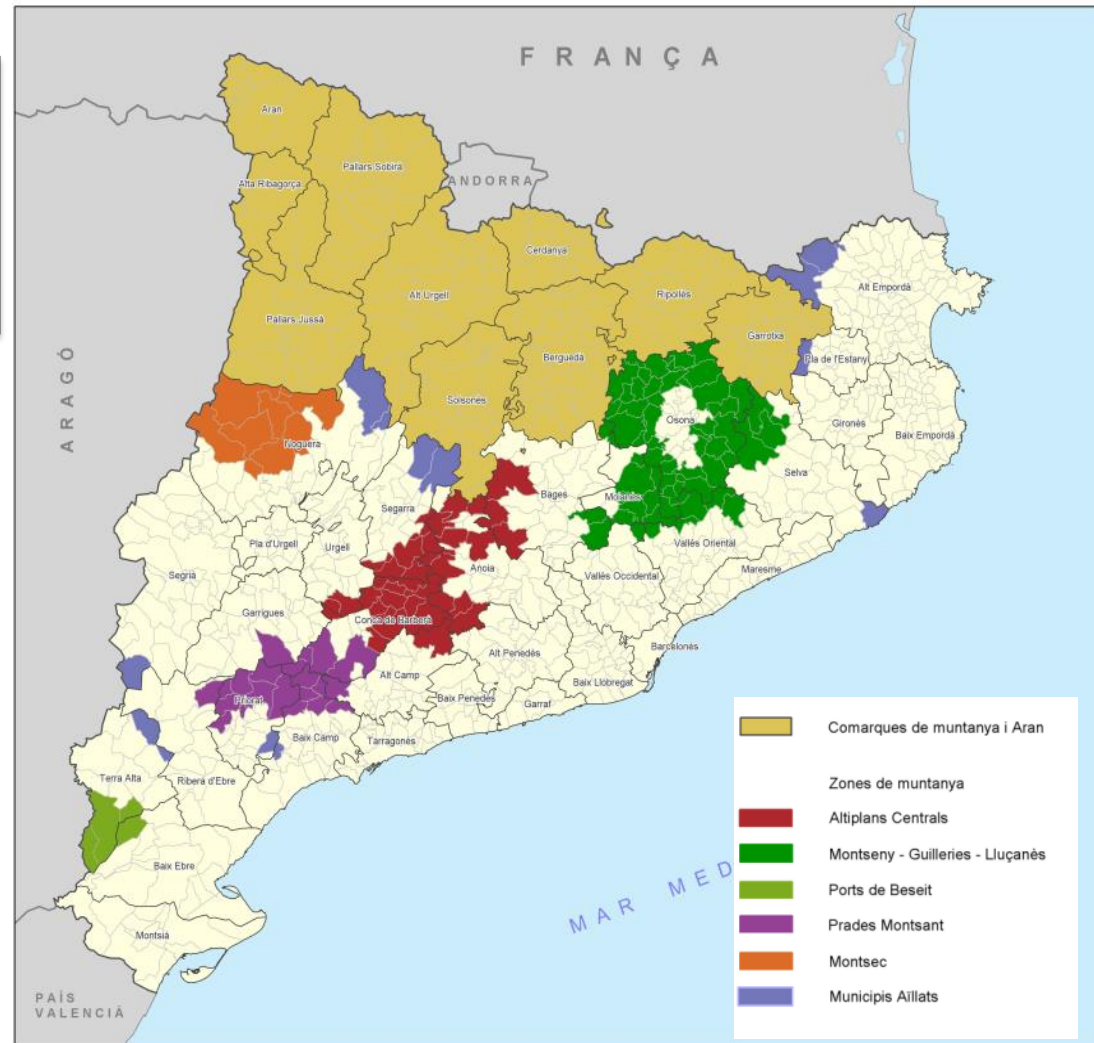
163 municipis

- 30 % superfície Cat
- 2,8 % població Cat

Zones de muntanya

137 municipis, de 21 comarques

- 16 % superfície Cat
- 1,7 % població Cat

Polítiques de muntanya

Competències

El Decret 246/2021, de 22 de juny, atribueix les competències de les polítiques de muntanya al **Departament de la Vicepresidència i de Polítiques Digitals i Territori**, el qual les exerceix mitjançant la Secretaria de Territori i Mobilitat i la Direcció General de Polítiques de Muntanya i del Litoral.

De la **Direcció General de Polítiques de Muntanya i del Litoral** depenen, entre d'altres:

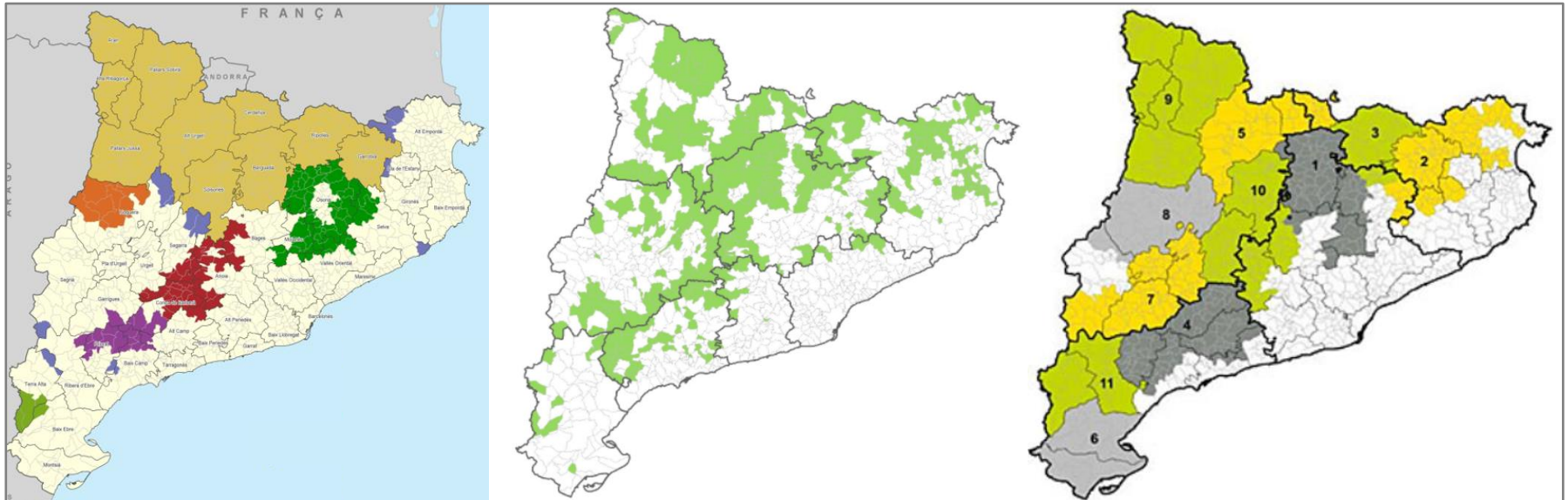
- l'àrea de **coordinació i planificació d'estratègies** en els territoris de muntanya
- el Servei d'**Actuacions de Muntanya**
- l'**Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i l'Aran (IDAPA)**
- la **coordinació de la política en relació a les estacions de muntanya i d'esquí**

Especificitat dels territoris de muntanya

Territoris de muntanya

Micropobles (< 500 hab.)

Territori rural (Leader 2014-2020)

Especificitat dels territoris de muntanya

Els territoris de muntanya es caracteritzen per:

- **Baix pes demogràfic** en el conjunt del territori (insuficient massa crítica social i econòmica).
- **Poblament atomitzat** (assentaments dispersos i de petita dimensió) malgrat la concentració creixent de la població al fons de vall i les capitals (comparteix, amb la resta del territori rural, una baixa densitat).
- **Dificultats orogràfiques** per a les comunicacions (pendent).
- **Elevat pes del sector turístic** (comparteix, amb la resta del territori rural, un elevat pes del sector primari).
- **Elevat pes dels espais naturals protegits** i del **sòl forestal** (inclou les pastures).
- **Elevada riquesa de patrimoni, recursos naturals i serveis ecosistèmics** d'interès nacional.

Especificitat dels territoris de muntanya

En el cas de les comarques de muntanya, a més, cal afegir:

- **Llunyania a les grans urbs i corredors** d'activitat del país (posició perifèrica de l'àmbit).
- **Posició transfronterera** (oportunitat).
- **Altitud i Clima** (afegeix dificultats, però també recursos com la neu).
- Elevat pes de la **titularitat pública del sòl forestal**.
- Elevat percentatge dels **empleats públics en el conjunt dels ocupats**.

Pla de Govern (XIV legislatura)

**En aquest Acord de Govern s'assumeixen,
Entre d'altres, els compromisos següents:**

Dissenyar el **Pla Estratègic pel Pirineu** per al desenvolupament sostenible, la igualtat d'oportunitats i l'equilibri territorial i demogràfic.

Aprovar una **nova Llei de muntanya** que atregui capital humà, residents permanents i activitat econòmica tot l'any, posi en valor els recursos endògens en un marc de sostenibilitat i resiliència, i ajusti les polítiques públiques i la seva governança a l'especificitat d'aquests territoris.

Implementar l'**Estratègia de dinamització dels municipis amb risc de despoblament**.

Continuar amb el desplegament de l'**Agenda Urbana de Catalunya**.

Aprovar la **Llei del territori** per adaptar la normativa a la realitat de cada territori per poder abordar els reptes del despoblament i actualitzar el planejament.

Pla estratègic pel Pirineu

Escenari a mig termini.

Propostes des del territori.

Priorització de propostes (selecció les de caràcter estratègic, impacte sectorial o territorial acreditat i viabilitat en el temps)

Recursos econòmics perquè el territori pugui fer el procés d'identificació i proposta i, posteriorment, perquè pugui redactar els projectes d'actuació.

Nova llei de muntanya

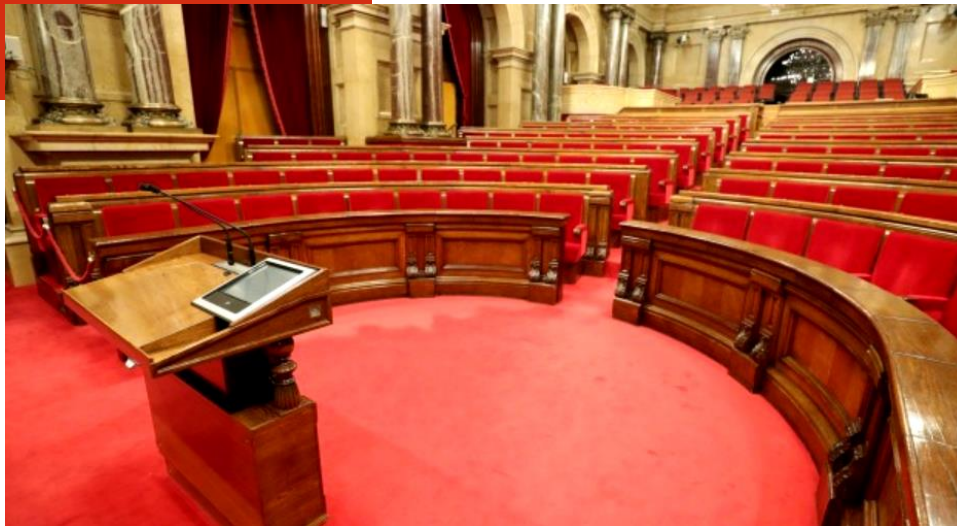
Redacció d'una Memòria preliminar i realització d'una **Consulta pública prèvia** (portal de la transparència: participa.gencat.cat) **sobre l'oportunitat/necessitat de la iniciativa legislativa i el seu abast** (És necessària una llei? Per fer què?).

Debats territorials, redacció d'**avantprojecte** i inici de tramitació.

Entre moltes altres coses, s'ha de parlar de:

- Escenari de referència (visió compartida de la muntanya s.XXI).
- Àmbit territorial d'actuació.
- Funcions d'observatori i avaluació de les polítiques en els territoris de muntanya.
- Relació amb les polítiques sectorials i integració d'actuacions.
- Procediment d'aprovació i desplegament d'actuacions estratègiques d'iniciativa local, sectorials i integrades.
- Organització i governança (nou IDAPA? Una Agència? Consells comarcals de muntanya 2.0?)
- Finançament, afectació d'algun impost o taxa, fiscalitat.

Projecte de pressupostos per a 2022

5,8 M€ (2020) > 11 M€ (2022)

Direcció General de Polítiques de Muntanya i del Litoral

4,8 M€ (2020) > 8,5 M€ (2022)

Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i l'Aran (IDAPA)

1 M€ (2020) > 2,6 M€ (2022)

Xarxa viària rural

Programa d'actuació en la xarxa viària rural de les comarques de muntanya

- **Nova línia** d'ajuts ex-post a ajuntaments per a **neteja dels camins no rodats** (a banda de l'actuació de l'IDAPA mitjançant el pla d'accions anual la Taula de Camins i els ajuts a consells comarcals per a la promoció del senderisme) **Nou! 600.000 €**
- **Increment de la dotació** pressupostària dels ajuts a consells comarcals per actuacions de **millora i manteniment de camins rodats** de la xarxa veïnal i rural a les comarques de muntanya i a l'Aran. **Increment! 2,5 M€ > 5 M€**
- **Increment de la dotació** pressupostària dels ajuts a ajuntaments (i consells comarcals que ho tenen delegat) per a la realització d'actuacions de **neteja de vies de comunicació** de titularitat municipal afectades per les nevades a les comarques de muntanya i l'Aran. **Increment! 300.000 € > 400.000 €**
- Per a 2023 es treballaran noves línies d'ajuts per a l'elaboració d'**inventaris i ordenances municipals** de camins i per a **inversions en senders**.

Habitatge per a població resident

Programa de promoció de l'habitatge en el món rural amb l'objectiu de fixar població resident en els petits nuclis de població en col.laboració amb l'Agència de l'Habitatge de Catalunya del Departament de Polítiques Socials.

2021: Impuls i gestió d'una **prova pilot d'ajuts a ajuntaments i particulars per a la rehabilitació d'habitatge en desús**. De la vegueria de l'APiA s'hi ha acollit tres municipis: Baix Pallars, Isona i Conca Dellà i Josa i Tuixén (total 348.151,31 €)

2022: Redacció de les bases d'una **convocatòria d'ajuts per a la rehabilitació d'habitatge en desús**.

IDAPA

Desplegament de les polítiques digitals a l'Alt Pirineu i Aran.

Cooperació territorial. Inclou un grup de treball amb els consells comarcals i el Consell General d'Aran i una línia d'ajuts per al desenvolupament local i la promoció del patrimoni cultural adreçada als ens locals i entitat sense afany de lucre.

Camins i Mobilitat lenta. Inclou la coordinació de la secretaria tècnica de la Taula de Camins de l'Alt Pirineu i Aran i del pla d'accions anual i l'ajut als consells comarcals per a la promoció de la xarxa senders.

Empresa, desenvolupament local i promoció del territori. Inclou la coordinació del grup de treball d'Empresa, empenedoria i cooperativisme i la participació en molts i diversos projectes entre els quals: Ateneu Cooperatiu de l'APiA, Programa Arrela't (d'empenedoria jove) / Marca Pirineus, Territori Natura, Gastropirineus, Camí dels Bons Homes, Jornades empresarials, Fires sectorials i altres.

IDAPA

Sector agroalimentari, ramader i forestal. Inclou la coordinació del grup de treball de Producte local impulsant un pla d'accions anual estructurat en l'observatori producte agroalimentari local i en accions de la cadena de valor: promoció, comercial, distribució, suport a accions comunicatives conjuntes i treball cooperatiu i generació d'aliances. També el suport a l'Escola de Pastors de Catalunya de Sort.

Cultura, patrimoni i identitat pirinenca. Inclou la coordinació del grup de treball de Patrimoni Cultural, per assessorar la xarxa de museus i equipaments i executar el pla accions anual i la col·laboració amb tot un seguit d'actors i de projectes: centres d'estudis territorials, coordinadora Institut d'estudis transpirinencs Ramon Muntaner, Llibre del Pirineu, Càtedra d'Educació i Patrimoni Immaterial dels Pirineus, Escola Folk del Pirineu - Dansa Pirineu, Institut Crusafont Paleontologia - Terra de Dinosauris, Projecte Geoparc, festivals de música, Museu de Camins, Dansàneu...

Educació i atenció a les persones. Inclou la participació en la concreció de les polítiques de salut, ensenyament, drets socials, etc. En el territori.

Estacions de muntanya

Coordinació de l'acció de Govern relativa a les estacions de muntanya i d'esquí

Coordinar la **Taula estratègica de les estacions de muntanya** i els seus grups de treball.

Posar en marxa les actuacions proposades al **Llibre Blanc de les estacions de muntanya a Catalunya**, amb la participació, implicació, col·laboració, cooperació i relació amb els municipis i grups de treball implicats.

Cooperar en el desenvolupament d'altres estacions i entitats de muntanya, singularment amb les **estacions d'esquí nòrdic**.

Col·laborar i coordinar les actuacions interdepartamentals a les estacions de muntanya.

Estacions de muntanya

Coordinació de l'acció de Govern relativa a les estacions de muntanya i d'esquí

Coordinar un **Pla sectorial de reactivació econòmica, diversificació i desenvolupament sostenible de les estacions de muntanya**, amb el cofinançament mitjançant els programes NGEU-REACT-EU / FEDER 2021-2027, entre altres, que inclou:

- la diversificació de les activitats de les estacions de muntanya els 365 dies de l'any
- la digitalització de les estacions
- la millora de l'eficiència energètica de les xarxes de producció de neu
- la renovació de remuntadors i maquinaria obsoleta
- la inversió en la millora dels edificis de servei
- la sostenibilitat del transport
- la cobertura i resiliència de xarxes elèctriques i de telecomunicacions.

Participació en projectes concurrents

Participació en aquelles actuacions departamentals o interdepartamentals que tenen major incidència en les polítiques de muntanya

L'Agenda rural de Catalunya. (Pla de Govern. Departament d'Acció Climàtica)

Avantprojecte de **Ilei de l'Estatut dels micropobles.** (Pla de Govern. Departament de la Presidència)

L'Estratègia catalana d'adaptació al canvi climàtic (ESCACC30), la qual inclou un capítol monogràfic sobre els territoris de muntanya. (Departament d'Acció Climàtica)

El Pla de resiliència climàtica per als territoris de muntanya de Catalunya. (Pla de Govern. Departament d'Acció Climàtica)

Xarxes internacionals

Participació activa en xarxes internacionals en l'àmbit de les polítiques de muntanya

Comunitat de Treball dels Pirineus. La integren totes les regions a banda i banda dels Pirineus. La DG col·labora estretament amb el Departament d'Exteriors. Just ara acaba la presidència catalana i s'ha de fer el traspàs al Govern Basc.

Euromontana (European Association of Mountain Areas). La Generalitat de Catalunya en forma part. Es tracta d'una associació multisectorial europea per a la cooperació i el desenvolupament dels territoris de muntanya. Abraça organitzacions regionals i nacionals de muntanya de tota Europa, incloses agències de desenvolupament regional, autoritats locals i organitzacions sectorials rellevants. Facilita l'intercanvi d'informació i experiències, elabora estudis, participa en projectes i actua de lobby davant de les institucions europees en temes de muntanya.

NEMOR (Network for European Mountain Research). És una xarxa d'institucions -públiques i privades- que realitzen recerca en zones de muntanya. La secretaria la porta el CREAM (UAB).

POLÍTIQUES DE MUNTANYA

Consell rector de l'IDAPA

Organyà
24 de novembre de 2021

Generalitat de Catalunya
**Departament de la Vicepresidència
i de Polítiques Digitals i Territori**

